

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»:
Tədris məsələləri üzrə prorektor vəzifəsini
icra edən: dos.Z.Məmmədov
" 12 " 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 050107, İbtidai sinif müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

1.Fənn haqqında məlumat: S/f.Məsələ həllinin tədrisi metodikası

Kodu: IPFS-B08

Tədris ili: III, (2025-2026) Semestr: V

Tədris yükü: cəmi: 180 saat. Auditoriya saati -60 (30saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat: Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Həsənova Könül
Yaşar qızı, baş müəllim

Məsləhət günləri və saati: V gün saat 12⁰⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı: hesenovakonul1970@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri H.Abdullayev küç, II Tədris korpusu

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Aliyev F.Q., Süleymanov S.P. Riyaziyyat (magistrlər üçün vəsait). Bakı "ADPU" 2012
2. Cəbrayilov B.S Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları, Bakı, ADPU, 2012
3. Feyziyev S.A. ,ükürov R.Y. Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları. Bakı 2003
4. Həmidov S.S. I-IV siniflərdə riyaziyyatın tədrisi metodikası. Bakı "ADNA", 2008

Əlavə ədəbiyyat

5. Моро М.И и др. Методика преподавания математики в начальных классах. М. , «Просвещение», 2003
6. Пышкало А.М. Актуальные проблемы обучения математики в начальных классах. М. , «Просвещение», 1987
7. Колягин Ю.М., Аганесов В.А Учись решить задачи. М. , «Просвещение», 1990
8. Метельский Н.В Дидактика математики. Минск, «Аев.шк», 1987

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi prosesində məsələ həlli mühüm yer tutur. Məsələ həlli vasitəsilə bütün kursun məzmunu açılır və şagirdlər tərəfindən mənimsənilir. Məsələ həllindən həm də şagirdləri yeni biliklərlə, anlayışlarla tanış etmək, əvvəlki bilikləri möhkəmləndirmək üçün istifadə olunur. Məsələlər öz məzmunu etibarilə şagirdlərə tərbiyəvi təsir göstərir, onların dünyagörüşünün formalaşdırılmasında böyük rol oynayır. Məsələ həlli şagirdlərdə düşünmə, mühakimə yürütmə, müqayisə etmə, analiz və sintez, konkretləşdirmə və ümumiləşdirmə kimi tefəkkür əməliyyatları hərəkətə gətirir və inkişaf etdirir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələr bilikli 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.İmtahan biletinə, bir qayda olaraq fənn üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.**Qiymət meyarları aşağıdakılardır:**

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bezi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bezi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bezi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözle	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə30saat, seminar 30 saat Cəmi:60 saat

Mövzu	Mühazirə və seminar mövzuları	Saat		Tarix
		M	S	
I kollokvium mövzuları				
1	İbtidai siniflərdə məsələ həllinin əhəmiyyəti və onun tərkib hissələri. Plan: 1) Məsələ həllinin təlim və tərbiyəvi əhəmiyyəti. 2) Hesab məsələsi və onun tərkib hissələri Mənbə: (1;5)	2	2	
2	Hesab məsələlərinin təsnifi. Plan: 1) Hesab məsələsi həllində tətbiq olunan əməllərin sayına görə növləri. 2) Hesab məsələlərinin	2	2	

	onların strukturu və şərtinin formasına görə növləri. Mənbə: (1,2,6)			
3	Məsələ həllinin mərhələləri. Plan: 1) Məsələ həllinə hazırlıq işi. 2) Şagirdlərin məsələnin həlli ilə tanış edilməsi.3) Məsələnin təhlil edilməsi. 4) Məsələnin həlli.5) Məsələ həllinin yoxlanılması.6) Şagirdlərə məsələ tərtib etdirilməsi. Mənbə: (3,4,8)	2	2	
4	Sadə məsələlərin həlli metodikası. Plan: 1) Birinci qrup sadə məsələlər.2) İkinci qrup sadə məsələlər. 3) Üçüncü qrup sadə məsələlər. Mənbə: (1,5,6)	2	2	
5	Tip məsələlərin həllinin öyrədilməsi metodikası. Plan: 1)Tip məsələlərin növləri. 2)Tip məsələlərin həlli texnologiyası. 3)İki ədədin cəminə və fərqi görə həmin ədədlərin tapılması. 4)İki ədədin cəminə və nisbətinə görə həmin ədədlərin tapılması. Mənbə: (1,4,5)	2	2	
6	Dördüncü mütənasib kəmiyyətin tapılmasına aid məsələlər. Plan: 1) Düzünə vahidə getirmə üsulu ilə dördüncü mütənasib kəmiyyətin tapılmasına aid məsələlər.2) Tərsinə vahidə getirmə üsulu ilə dördüncü mütənasib kəmiyyətin tapılması.3) Nisbətler üsulu ilə dördüncü mütənasib kəmiyyətin tapılması.4) Verilən iki fərqi görə məchulun tapılması. Mənbə: (1; 4; 7)	2	2	
7	Ədədin hissəsinin və hissəsinə görə ədədin tapılması. Plan: 1) Ədədin hissəsini tapmağa aid məsələlər həllinin öyrədilməsi metodikası.2) Hissəsinə görə ədədin tapılmasına aid məsələlər həllinin öyrədilməsi metodikası. Mənbə: (1; 4; 5)	2	2	
II kollokvium mövzuları				
8	Kəmiyyətin hesablanmasına aid məsələlər. Plan: 1) Sahələrin hesablanmasına aid məsələlərin həlli metodikası. 2) Vaxtın hesablanmasına aid məsələlərin həlli metodikası. Mənbə: (1; 2; 4)	2	2	
9	Hərəkətə aid məsələlər. Plan: 1) Qarşı-qarşıya hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası 2) Eyni istiqamətdə hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası. 3) Əks istiqamətdə hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası. 4) Mürəkkəb məsələlərin həllində şagirdlərin rast gəldiyi çətinliklər və onların aradan qaldırılması yolları. Mənbə: (1; 3; 4; 5)	2	2	
10	Mütənasib bölmə məsələləri . Plan: 1) Düz və tərs mütənasib bölmə məsələlərinin həlli metodikası. 2) Mütənasib bölmə məsələlərinin sinifdən xaric məşğələlərdə baxılan növləri və onların həllinin öyrədilməsi.	2	2	

	Mənbə: (1; 2; 3; 7)			
11	Həcm və tutumun hesablanmasına aid məsələlər. Plan: 1) Həcm və tutumun hesablanmasına aid məsələlərin həlli metodikası. Mənbə: (1; 3; 5)	2	2	
12	Çoxluqlar nəzəriyyəsinin tətbiqinə aid məsələlər. Plan: 1) İbtidai siniflərdə çoxluqlar nəzəriyyəsinin tətbiqinə gətirilən məsələlər. Mənbə: (1; 2; 5)	2	2	
13	Məntiqi və əyləncəli məsələlərin həlli metodikası. Plan: 1) Məntiqi məsələlərin həlli metodikası. 2) Əyləncəli məsələlərin həlli metodikası Mənbə: (1; 3; 5; 7)	2	2	
14	Birləşmələr nəzəriyyəsinə aid məsələlər. Plan: 1. Aranjmanlara aid məsələ həlli 2. Permutasiyaya aid məsələ həlli 3. Kombinezonlara aid məsələ həlli Mənbə: (1; 2; 5)	2	2	
15	Ehtimala aid məsələlərin həlli metodikası. Plan: 1) Hadisənin ehtimalı və ehtimalın klassik tərif 2. Ehtimala aid məsələlərin həlli metodikası. Mənbə: (1; 3; 7)	2	2	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: "İbtidai siniflərdə məsələ həllinin metodikası" fənninə aid magistrant yiyələnməlidir: - Məsələ həllində tətbiq olunan müasir texnologiyaları; məsələnin analitik, qrafik, izahlı həlli üsullarını; - məsələ həllində əyaniləşdirmənin tətbiqi yollarını; - məsələ tətbiqetmə alqoritminə; - məsələ həllində induktiv və deduktiv metodların tətbiqinə.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Məsələ anlayışını və onların həllinin nəzəri əsaslarını təsvir edir.
- Mətnli məsələlərin müxtəlif həll üsullarını izah edir.
- Kəmiyyətlər arasındakı münasibətləri və cisimlərin fəza formalarını nəzəri və praktik məsələlərin həllində istifadə edir.
- Mətnli məsələlərin səmərəli həlli üsullarını təhlil edir.
- Mətnli məsələlərin həllində alınan nəticələri məsələ şərtinə interpretasiya edir.
- İKT-dən və mətnli məsələlərin həllindən alınmış nəticələri digər üsullarla yoxlamaqla məsələ həlli işini qiymətləndirir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Fənn üzrə kollokvium sualları:

I KOLLOKVİUM SUALLARI:

1. Məsələ həllinin təlim və tərbiyəvi əhəmiyyəti.
2. Hesab məsələsi və onun tərkib hissələri
3. Məsələ həllinə hazırlıq işi.
4. Məsələnin təhlil edilməsi.
5. Məsələnin həlli və onun yoxlanılması.
6. Şagirdlərə məsələ tərtib etdirilməsi.
7. Birinci qrup sadə məsələlər.
8. İkinci qrup sadə məsələlər.
9. Üçüncü qrup sadə məsələlər.
10. Tip məsələlərin növləri.
11. İki ədədin cəminə və fərqinə görə həmin ədədlərin tapılması.

12. İki ədədin cəminə və nisbətine görə həmin ədədlərin tapılması.
13. Düzünə vahidə gətirmə üsulu ilə dördüncü mütenasib kəmiyyətin tapılmasına aid məsələlər.
14. Nisbətler üsulu ilə dördüncü mütenasib kəmiyyətin tapılması.
15. Verilən iki fərqi görə məchulun tapılması.

II KOLLOKVİUM SUALLARI:

1. Sahələrin hesablanmasına aid məsələlərin həlli metodikası.
2. Vaxtın hesablanmasına aid məsələlərin həlli metodikası.
3. Qarşı-qarşıya hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası.
4. Eyni istiqamətdə hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası.
5. Əks istiqamətdə hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası.
6. Mürəkkəb məsələlərin həllində şagirdlərin rast gəldiyi çətinliklər və onların aradan qaldırılması.
7. Düz və tərs mütenasib bölmə məsələlərinin həlli metodikası.
8. Mütenasib bölmə məsələlərinin sinifdən xaric məşğələlərdə baxılan növləri və onların həllinin öyrədilməsi.
9. Həcm və tutumun hesablanmasına aid məsələlərin həlli metodikası.
10. İbtidai siniflərdə çoxluqlar nəzəriyyəsinin tətbiqinə gətirilən məsələlər.
11. Məntiqi məsələlərin həlli metodikası.
12. Əyləncəli məsələlərin həlli metodikası.
13. Aranjemanlara aid məsələ həlli.
14. Permutasiyaya aid məsələ həlli.
15. Kombinezonlara aid məsələ həlli.

XV.Fənn üzrə imtahan sualları:

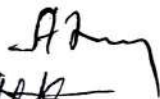
1. Məsələ həllinin təlim və tərbiyəvi əhəmiyyəti.
2. Hesab məsələsi və onun tərkib hissələri.
3. Hesab məsələsi həllində tətbiq olunan əməllərin sayına görə növləri.
4. Hesab məsələlərinin onların strukturu və şərtinin formasına görə növləri.
5. Məsələ həllinə hazırlıq işi.
6. Şagirdlərin məsələnin həlli ilə tanış edilməsi.
7. Məsələnin təhlil edilməsi.
8. Məsələnin həlli.
9. Məsələ həllinin yoxlanılması.
10. Şagirdlərə məsələ tərtib etdirilməsi.
11. Birinci qrup sadə məsələlər.
12. İkinci qrup sadə məsələlər.
13. Üçüncü qrup sadə məsələlər.
14. Tip məsələlərin növləri.
15. Tip məsələlərin həlli texnologiyası.
16. İki ədədin cəminə və fərqinə görə həmin ədədlərin tapılması.
17. İki ədədin cəminə və nisbətine görə həmin ədədlərin tapılması.
18. Düzünə vahidə gətirmə üsulu ilə dördüncü mütenasib kəmiyyətin tapılmasına aid məsələlər.
19. Tərsinə vahidə gətirmə üsulu ilə dördüncü mütenasib kəmiyyətin tapılması.
20. Nisbətler üsulu ilə dördüncü mütenasib kəmiyyətin tapılması.
21. Verilən iki fərqi görə məchulun tapılması.
22. Ədədin hissəsini tapmağa aid məsələlər həllinin öyrədilməsi metodikası.
23. Hissəsinə görə ədədin tapılmasına aid məsələlər həllinin öyrədilməsi metodikası.

24. Sahələrin hesablanması aid məsələlərin həlli metodikası.
25. Vaxtın hesablanması aid məsələlərin həlli metodikası.
26. Qarşı-qarşıya hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası
27. Eyni istiqamətdə hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası.
28. Əks istiqamətdə hərəkətə aid məsələlərin həlli metodikası.
29. Müəkkəb məsələlərin həllində şagirdlərin rast gəldiyi çətinliklər və onların aradan qaldırılması
30. Düz və tərs mütənasib bölme məsələlərinin həlli metodikası.
31. Mütənasib bölme məsələlərinin sinifdən xaric məşğələlərdə baxılan növləri və onların həllinin öyrədilməsi.
32. Həcm və tutumun hesablanması aid məsələlərin həlli metodikası.
33. İbtidai siniflərdə çoxluqlar nəzəriyyəsinin tətbiqinə gətirilən məsələlər.
34. Məntiqi məsələlərin həlli metodikası.
35. Əyləncəli məsələlərin həlli metodikası
36. Aranjemənlərə aid məsələ həlli
37. Permutasiyaya aid məsələ həlli
38. Kombinezonlara aid məsələ həlli
39. Hadisənin ehtimalı və ehtimalın klassik tərif
40. Ehtimala aid məsələlərin həlli metodikası.

Sillabus ibtidai təhsil və məktəbəqədər təlimkafedrasının 05 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol № 01) müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdürü:

Fənn müəllimi:

dos. A.B.Əliyev

B/m K.Y.Həsənova